ମେଘଦୂତ ।

(ଉତ୍କଳ ଛନ୍ଦୋନୁବାଦ ।)

1905

Digitized by srujanika@gmail.com

ମେଘଦୂତ ।

(ଉତ୍କଳ ଛନ୍ଦ୍ୟାନୁବାଦ ।)

ମାନନୀୟ ତାଳଚେର ନରପତି

ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ କିଶୋରଚନ୍ଦ୍ର ବୀରବର ହରିଚନ୍ଦନ

ମହୋଦୟଙ୍କ ଉତ୍ସାହ ଓ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ସାହାଯ୍ୟ କ୍ରମେ

ପଣ୍ଡିତ ଶ୍ରୀଦାଶରଥି ବିଦ୍ୟାରତ୍ନ ଙ୍କ ଦ୍ୱାରା

ପ୍ରଣୀତ ଓ ପ୍ରକାଶିତ

ତାଳଚେର ।

TALCHER

Printed by B. Padyalankar.
at the Kishore Press.

1905

ମୂଲ୍ୟ ୧୦

Digitized by srujanika@gmail.com

ଅବତରଣିକା

ମୁଁ ଜଣକନ୍ଧା ମହାକବି ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ କାଳିଦାସକୃତ ମେଘଦୂତ ନାମକ ସଂସ୍କୃତ ଗ୍ରନ୍ଥକୁ ସାହିତ୍ୟ ପ୍ରେମିକ ତାଳଚେର ଅଧିନାଥ ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ରାଜ କିଶୋର ଚନ୍ଦ୍ର ବୀରବର ହରିଚନ୍ଦନଙ୍କ ଅସୀମ ଉତ୍ସାହ ପୂର୍ଣ୍ଣ ଆଦେଶରେ ଉତ୍କଳ ପଦ୍ୟାନୁବାଦ କରି ଅଦ୍ୟ କିଶୋର ଚନ୍ଦ୍ର ଉତ୍କଳ ସାହିତ୍ୟ ସମାଲୋଚନୀ ସମିତିରେ ଅର୍ପଣ କରିଥିଲି। ଏପରେ ସମସ୍ତ ଶ୍ଳୋକ ପଦ୍ୟ ଗୁଡ଼ିକ କେତେକ ଦିବସ ପୂର୍ବେ ସମ୍ବଲପୁର ହିତୈଷିଣୀ ପତ୍ରିକାରେ ପ୍ରକାଶ ହୋଇଥିଲା। ଉକ୍ତ ସମସ୍ତ ପଦ୍ୟଗୁଡ଼ିକ ସଂସ୍କୃତର ମନ୍ଦାକ୍ରାନ୍ତା ବୃତ୍ତର ଛନ୍ଦୋ ନିଯୁକ୍ତ-ରଖି ପ୍ରତ୍ୟେକ ମୂଳ ଶ୍ଳୋକ ଗୋଟି ୨ କୁ ଗୋଟିଏ ୨ ପଦ୍ୟରେ ଉତ୍କଳାନୁବାଦ କରିବାକୁ ହେଲା। ସଂସ୍କୃତ ଛନ୍ଦରେ ପ୍ରାକୃତିକ ପଦ୍ୟ ଲେଖିବା ଯେ କେତେଦୂର କଷ୍ଟକର ବ୍ୟାପାର ତାହା କାହାକୁ ଅବିଦିତ ନାହିଁ। ଭାଷାଗତ ଛନ୍ଦ ଏବଂ ଗୁରୁ ଲଘୁ ନିଯୁକ୍ତ ହେତୁ ଏହାର ରସବୃତ୍ତି ଆଦି ଅନୁଭୂତ ଉପରେ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ନିର୍ଭର କରେ। ଜଗତରେ କେହି ନିର୍ଦ୍ଦୋଷ ନୁହଁନ୍ତି। ଯେହେତୁ ପୂର୍ବତନ କବିମାନଙ୍କର ଦୋଷ ଦେଖାଯାଇ ଥାଏ ତେବେ ଏ କବିତା ଯେ ପୂର୍ଣ୍ଣ ଦୋଷ ବର୍ଜିତ ଏହା ମୁଁ କହି ନପାରେ। କଣ୍ଟକ ପାଷାଣାଦି ଦୁର୍ଗମ ସ୍ଥାନରେ ମାର୍ଗ ନିର୍ମାଣ କରିବାକୁ ଯାଇ ଅସମସ୍ଥଳ ପ୍ରାପ୍ତ ହେଲେ ଆଦର ଉପରେ ତହିଁରୁ ବିରତ ନହୋଇ ଯେ କୌଣସି ପ୍ରକାର ମାର୍ଗ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବାକୁ ହୁଏ ସେପରି ଗୁରୁ ଲଘୁ ପ୍ରତି ଦୃଷ୍ଟି କରି କାଳିକିଆଦି ପ୍ରଚଳିତ ଶବ୍ଦମାନଙ୍କୁ ବହୁ କଷ୍ଟାନୁସନ୍ଧାନ ଦ୍ୱାରା ଯଥାସାଧ୍ୟ ପରିଶ୍ରମରେ ବିନ୍ୟସ୍ତ କରିବାରେ ତ୍ରୁଟି କରିନାହିଁ। ବିନୀତ ପ୍ରାର୍ଥନା ଯେ ସହୃଦୟ ବିବୁଧ ମଣ୍ଡଳୀ ଏଥିରେ ଯେ କୌଣସି ଅଂଶରେ ଅଭାବ ବା ଦୋଷ ଥିବାର ଦେଖିବେ ତାହା ଦୟାକରି ସରଳତାର ସହିତ ମୋତେ ଜଣାଇଲେ ମୁଁ ତାହା ସାଦରେ ଗ୍ରହଣ କରି ବାରମ୍ବାରେ ସଂଶୋଧନ କରି ନେଇ ପାରିବି। ଆଶାକରେ ଗୁଣଗ୍ରାହୀ ମହାନୁଭବମାନେ ଏହାର ଦୋଷ ତ୍ୟକ୍ତ କରି ଗୁଣ ଗ୍ରହଣ କରିବେ। ସମ୍ପ୍ରତି ଏ ପୁସ୍ତକ ସଙ୍କଳନରେ ଉଦାରହୃଦୟ ରାଜା ମହୋଦୟ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ସାହାଯ୍ୟ ଓ ଉତ୍ସାହଦାନ କରିଥିବା ଯୋଗେ ତାଙ୍କନିକଟରେ ଚିରକୃତଜ୍ଞତା ପାଶରେ ଆବଦ୍ଧ ରହିଅଛି। ସର୍ବ ସାଧାରଣଙ୍କ ସୁବିଧା ଆଶାରେ ଏ ପୁସ୍ତକର ମୂଲ୍ୟ ମଧ୍ୟ ଆଶାଠାରୁ ସୁଲଭ କଲି। ଆଶାକରେ ଗ୍ରାହକ ବର୍ଗ ଏପ୍ରତି ଆଦର କଲେ ଶ୍ରମ ସଫଳ ମନେ କରିବି।

ଇତି

Digitized by srujanika@gmail.com

ସମ୍ବଲପୁର ହିତୈଷିଣୀ ପତ୍ରିକାରେ ପ୍ରକାଶିତ
କୌଣସି କବିଙ୍କର ମତ ।

ଔଡ୍ରୀ ଭାଷା ସୁକୃତି ବଶତଃ ମେଘ ଦୂତାଖ୍ୟ କାବ୍ୟ,
ମନ୍ଦାକ୍ରାନ୍ତାଭିନବ ବସନେ ହୃଦ୍ୟ ଶ୍ଳୋକୈରପ୍ରମେୟ ;
ଅତ୍ୟୁତ୍କୃଷ୍ଟା ଖଲୁଟି ରଚନା ନାହିଁ ସନ୍ଦେହ ଏଥି,
ଏତେ ଶ୍ଳାଘା ଯହିଁ ବିତରଲେ ତାଳଚେର କ୍ଷମାଭୃତ୍

ମନ୍ଦାକ୍ରାନ୍ତାର ନିୟମ ।

ଗୋଟାଗ୍ରର ପ୍ରଥମରୁ ଗୁରୁ ପ୍ରାନ୍ତ ସେରୂପ ବେନି,
ମଧ୍ୟେ ଏକାଦଶ ଦଶ, ପୁଣି ଦ୍ୱାଦଶାନ୍ତ ଦ୍ୱିବର୍ଣ୍ଣ ।
ଏଥୁଁ ଅନ୍ୟ ଲଘୁ ସପତମେ ଚତୁଷଷ୍ଟେ ବିରାମ,
ମନ୍ଦାକ୍ରାନ୍ତା କହ ହିଲଚଲେ ପୂର୍ବ ଆଚାର୍ଯ୍ୟେ ଏହା ।

ଗୁରୁ ଲଘୁ ନିୟମ ।

ସର୍ବେ ଦୀର୍ଘ ସ୍ୱରକୁ ଗୁରୁ ଯେ, ଯୁକ୍ତ ପୂର୍ବାକ୍ଷରେ ତା,
ଯାହା ଦେହେ ମିଶିଥିବ ଜତ୍ୱା ଯୋଗ ବାହାକ୍ଷ ବର୍ଣ୍ଣ ।
ତାହା ମଧ୍ୟେ ଗୁରୁ ଗଣନରେ ପାଦ ଶେଷେ ବିକଳ୍ପ;
ପୂର୍ବାଚାର୍ଯ୍ୟେ କଳପିତ କଲେ ଛନ୍ଦ ଶାସ୍ତ୍ରେ ଏହି ।

ଯେ ସାହିତ୍ୟାମ୍ବୁଧି ମଥନେ ନିଷ୍କଲଙ୍କୀ ଶଶାଙ୍କ,
କାର୍ଯ୍ୟେ ଶୌର୍ଯ୍ୟେ କୁଶଳ, ସୁଯଶା ତାଳଚେରାଧିନାଥ ।
ଯେବା ନାମେ ଧରଣି ବିଦିତ ଶ୍ରୀ କିଶୋରେନ୍ଦ୍ର, ତାଙ୍କ,
ଆଜ୍ଞାବଳେ ଏହ ବିରଚିଲ ପ୍ରାକୃତେ ମେଘଦୂତ ।
କିଶୋର ଚନ୍ଦ୍ର ଉତ୍କଳ ସାହିତ୍ୟ ସମିତି । ତାଳଚେର

Digitized by srujanika@gmail.com

ମେଘଦୂତ ।

(ମନ୍ଦାକ୍ରାନ୍ତା ବୃତ୍ତ)

ନୋହୁଁ କାର୍ଯ୍ୟେ ନିଜ ଅଧିକୃତି; ଯକ୍ଷ ଜେ ସାବଧାନ;
ବର୍ଷେ ବାମା-ବିରହ ବିଷମ ସ୍ୱାମି ଶାପେ ନିରସ୍ତ ।
ସାନ୍ଦ୍ର ଛାୟାତରୁ; ଜଳ; ଯହିଁ; ଜାନକୀ ସ୍ନାନ ପୂତ;
କାନ୍ତା-ହୀନା ବନ୍ଧୁ ବିରଚିଲା ବାସ ସେ ଚିତ୍ରକୂଟେ । ୧ ।

ସେ ଶୈଳାଙ୍କେ ଯୁବତି ବିରହୀ ନେଇ କେତେକ ମାସ;
କ୍ଷୀଣାଙ୍ଗୁଁ ଯା ଭୁଜମଣ୍ଡି, ସୁନା କଙ୍କଣ ଭ୍ରଷ୍ଟ ଶୂନ୍ୟ ।
ସେ ଆଷାଢ଼ ପ୍ରଥମ ଦିନରେ ଦେଖିଲା ମେଘମାଳା;
ବପ୍ର କ୍ରୀଡ଼ା ପରିଣତ ଗଜ ପ୍ରାୟ ଶୃଙ୍ଗେ ବିଲଗ୍ନେ ।। ୨ ।।

ସେଯେ କଷ୍ଟେ ଅବଧି ଧନ ମୁଖେ ଜାତ କାମାଭିଲାଷଂ;
ଅନ୍ତ ଥାପି ସ୍ୱ ନୟନ ଜଳ ଧ୍ୟାୟିଲା ଦୀର୍ଘକାଳ ।
ବାମ୍ଭାସ୍ପର୍ଶୀ ଘନ ଦରଶନେ ମଧ୍ୟ ଭିନ୍ନା ଭିଳାସୀ,
କଣ୍ଠା ଶ୍ଳେଷ ପ୍ରଣୟୀ ବିଷୟେ କୋଇବା, କି ଦୂରବାସେ ।। ୩ ।।

ଧୂମଜ୍ୟୋତିଃ ସଲିଲ ପବନେ ହୋଇବା ମେଘ କାହିଁ;
କାହିଁ ବାର୍ତ୍ତା ଗମନ କଥନେ ଶକ୍ତିମାନ ବ୍ୟକ୍ତି ନେବା ।
ଉତ୍କଣ୍ଠାରେ ନଗଣି ଜଳଦେ ଗୁହ୍ୟକ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ବାଞ୍ଛେ;
କାମୋନ୍ମାଦୀ ନମଣଇ ମନେ କେ, ସଚେତ୍ତା ଅଚେତା । ୪ ।

କାନ୍ତାପ୍ରାଣେ ରକ୍ଷିବ ଜପଥ ଶ୍ରାବଣେ ବ୍ୟଗ୍ର ଯେ ସେ;
ହିଦ୍ବ ବ୍ୟସ୍ତେ ସ୍ୱକୁଶଳ କଥା ମେଘରେ ଦେବ ଯକ୍ଷ ।
ଏଯୋଗେ ସେ ନବ କୁଟଜରେ କଲ୍ପି ପୂଜା ଉପଧେ;
ପୂର୍ବେ ସ୍ନେହେ ଅର୍ଘ୍ୟଲକ୍ଷ୍ମ ସ୍ତବେ ପ୍ରୀତ ବାକ୍ୟେ ତାହାଙ୍କୁ । ୫ ।

Digitized by srujanika@gmail.com

ଜାତେଣ ଖ୍ୟାତ ପ୍ରବର କୁଳରେ ପୁଷ୍କରାବର୍ତ୍ତକଙ୍କ;
ତୁମ୍ଭ ଜାଣେ ପ୍ରକୃତିର ପୁରୁଷ ସ୍ୱର୍ଗୀ ସ୍ୱଚ୍ଛଙ୍କ ଯେଣୁ ।
ତେଣୁ ପ୍ରାର୍ଥୀ ହଉଛି ତୁମରେ ଦୂରରେ ତୋତ୍ତ କାନ୍ତା;
ଉଚ୍ଚେ ଯାଚ୍ଞା ବିଫଳ ଭଲ ହେ ନୀଚରେ ଲବ୍ଧଠାରୁ । ୬
ତୁମ୍ଭେ ସନ୍ତାପିତଙ୍କ ଶରଣ କ୍ଷେମ ବାଞ୍ଛୀଙ୍କୁ ତେଣୁ;
କାନ୍ତା ପାଶେ ନିଅ, ଧନପତି-କ୍ରୋଧ ଦୂରସ୍ଥ ମୋର ।
"ଯକ୍ଷାବାସେ ଚଳିବ, ଅଲକା ନାମ, ଯା ସୌଧ ସଙ୍ଘ;-
ବାହ୍ୟୋଦ୍ୟାନ ସ୍ଥିତ ଶିବ-ମଥା-ଚନ୍ଦ୍ରିକା ଧୋଉ ଥାଇ । ୭ ॥
ଆରୋହନ୍ତେ ଗଗନକୁ ତୁମେ ଟେକି ହେ କୁନ୍ତଳାଗ୍ର;
ଚାହିଁବେ ଯେ ପଥିକ ବନିତା ଆସିବେ କାନ୍ତ ବୋଲି ।
ତୁମ୍ଭେ ବ୍ୟାପୁଁ ବିରହ ବିବଶା ପ୍ରେୟସୀ ତେଜିବେ କେ;
ମୋ ଛଡ଼ା ପ୍ରାଏ ଜନ ଅଛି ପରାଧୀନ ହିଁ ଜୀବନମଧ୍ୟ ।। ୮ ।
ମନ୍ଦେ ମନ୍ଦେ ତୁମ୍ଭୁକୁ ପବନ ପ୍ରେରଇ ସ୍ୱାନୁକୂଳ,
ବାମେ ରବେ ମଧୁର କରୁ ହେ ଚାତକ ପ୍ରେମ ଗର୍ବେ ।
ଗର୍ଭାଧାନୋତ୍ସବ ପରିଚୟଂ, ଧାଡ଼ି ବନ୍ଧେ ବକାଳି;
ନିଶ୍ଚେ ନେତ୍ରପ୍ରିୟ ତୁମ୍ଭୁକୁ ସେ, ସେବିବେ ବ୍ୟୋମ ମାର୍ଗେ । ୯
ସାଧ୍ୱୀ ଦୁଃଖେ ଦିନ ଗଣୁଥିବ ପ୍ରାଣତା ଏଣୁ ଥାଇ;
ନିଶ୍ଚେ କାହିଁ ନରହି, ଚଳିଲେ ଦେଖିବ ଭ୍ରାତୃଜାୟା ॥
ପୁଷ୍ପପ୍ରାଏ ଯୁବତୀ ହୃଦୟ ପ୍ରେମରେ ଯେଣୁ ଯୁକ୍ତ;
ବାନ୍ଧେ, ଆଶା, ବିରହ ସମୟେ, ନୋହିଲେ ସେ ପଡ଼ନ୍ତା । ୧୦
ଅବନ୍ଧ୍ୟା, ଯେ, କରଇ ଧରଣୀ, କନ୍ଦଳୀ ଛତ୍ରଦେଇ,
ସେ ମାଧୁର୍ଯ୍ୟଧ୍ୱନି ତବ ଶୁଣି ମାନସୋତ୍ସୁକ ହୋଇ ।
ଖଣ୍ଡେ ଖଣ୍ଡେ ଧରି କମଳିନୀ ନାଳ ପାଥେୟ ସାନ;-
ହଂସେ, ଶୂନ୍ୟେ ସହଚର ହେବେ ହୋଇ କୈଳାସ ଯାଏ । ୧୧
ମଣ୍ଡେ ଯାହା-କଟକ, ପୁରୁଷେ ପୂଜ୍ୟ ରାମାଙ୍ଘ୍ରି ଚିହ୍ନ,
ଆଲିଙ୍ଗନ୍ତେ "ପ୍ରିୟ ସୁହୃଦ ଏ ଉଚ୍ଚଶୈଳେ, ପଚାର ।
ଯତ୍ନାନ୍ତେ ଯା, ପ୍ରକଟଇ "ଲଭି ତୁମ୍ଭ ସଂଯୋଗ, ସ୍ନେହ,
ଦେଖାଉଥିବେ ଚିର ବିରହ, ସଦା ତେଜିବା ଉଷ୍ଣ ବାଷ୍ପ । ୧୨ ।

Digitized by srujanika@gmail.com

ଶୁଣିଲେ ମୋଠୁଁ "ସହଜ ଚଞ୍ଚଳ ବାୟୁ, ହେ ବାଉଟାସ,
ଅଗେ, ତୁମ୍ଭେ ଶୁଣି ପୁଣି ଶୁଣ ଶ୍ରାବ୍ୟ ସନ୍ଦେଶ ମୋର ।
ଯେ ପନ୍ଥାରେ ବଳ ସରଗଲେ ଶୈଳପୃଷ୍ଠେ ବସିନି,
ଅଙ୍ଗକ୍ଷୀଣେ ଗମିବ ସଲିଳ ଶ୍ରେଣୀ ଲଘୁମୁ ପ୍ରୀତ । ୧୩ ।
ନାଏ ଶୃଙ୍ଗ ଗିରିରୁ କି ନେଉ ବାୟୁ ଅଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ଭାବି;
ଚାହିଁ ଥାନ୍ତେ ଉପର ମୁଖରେ ମୁଗ୍ଧ ସିଦ୍ଧାଙ୍ଗନାଏ ।–
"ଓହୋ ଏ ଯେ କି ତୁଲ ବଳରୁ, କେଉଁ ପିହେ ଯାଅ ଊର୍ଦ୍ଧେ,
ଦିଗ୍ଗଜଙ୍କ ବ୍ୟପହର ଶୁଣ୍ଡ-ସ୍ଥୂଳତା ଗର୍ବ ବାଟେ । ୧୪ ।
ରତ୍ନଚ୍ଛାୟା-ମିଳନ ପରରେ ଗାତ୍ରର ଦୃଶ୍ୟ ହୋଏ,
ବଲ୍ମୀକାଗ୍ରଂ ଉଜ୍ଜଳନ୍ତି ଏ ଇନ୍ଦ୍ର କୋଦଣ୍ଡ ଖଣ୍ଡ ।
ଯାହା ଦ୍ୱାରା ଲଭିବ ଅଧିକେ ତୁମ୍ଭ ଶ୍ୟାମାଙ୍ଗ, ଶୋଭା,
ଯେହ୍ନେ ଶୋଭେ ହୁଳ-ତନୁ ସଦା କେଶପୁଚ୍ଛ, ସୁଗୋପେ । ୧୫
ତୁମ୍ଭେ ବର୍ଷି କୃଷି ଫଳ ଦେବ ବୋଲି ଯେ ପଲ୍ଲିବାମା,
ଭ୍ରୂକ୍ଷେପେ ଅପଟୁ ନୟନେ ଦେଖିବେ ପ୍ରେମଆର୍ଦ୍ରେ ।
ତତ୍କାଳେ ହେ କରଷିତ ବନ୍ଧୁ ବାସିବା ମାଳ ଭୂମି,
ପଶ୍ଚାତ୍ କ୍ଷେତ୍ରେ ପୁଣି ଚଳ ଫେରେ ଉତ୍ତରେ ଧୀର ଧୀର । ୧୬
ଧାରାପାତେ ପ୍ରଶମ କରିବା ହେତୁ ଦାବାଗ୍ନି ତୁମ୍ଭେ,
ମୁଣ୍ଡେ ବୋହି ଶ୍ରମହରିବ ସେ ଆମ୍ରକୂଟାଦ୍ରି ସର୍ବ ।
ମିତ୍ର ପ୍ରାପ୍ତ କରିଲେ ସମ୍ମୁଖ କ୍ଷୁଦ୍ର, ଅଦେଶ ପହାରଂ
ଅଶ୍ରା ପାଇଁ ପୁଣିକି କହିବା ଉଚ୍ଚ ଏ ଶୈଳ ପକ୍ଷ । ୧୭ ।
ତାହା ପାର୍ଶ୍ୱେ ପୁରିରହି ଥିବେ ପାଚିଲା ଅମ୍ବବୃନ୍ଦେ,
ଶୃଙ୍ଗେ ତୁମ୍ଭେ ପୁଣି ବସିଗଲେ ଦିଶିବ ଶ୍ୟାମ କାନ୍ତି ।
ସଙ୍ଗେ ବାଲାଧର, "ମହୀକଲା ଶେଷ ସବର୍ଣ୍ଣ ପାଣ୍ଡୁ-
ଭୂମି ବାମା ଉରଜ ପରିକେ, ଦେଖିବେ ଦେବତାଏ । ୧୮
ସେଥେ ଟିକେ ଶବର ବନିତା ଭୋଗ୍ୟ କୁଞ୍ଜେ, ମୁହୂର୍ତ୍ତେ
ଥାଇ ବେଗେ ଚଳଣ ସଲିଳେ ବର୍ଷି ହେଉଁ ଅଗ୍ରସର ।
ଚାରୁରେଖା ଗଜ ଅପଘନେ ଦେଖିବେ ଭୂତଳେ ଶୋ
ଭାରେ, ରେବା, ଅସମ, ପଥରେ, ବିନ୍ଧ୍ୟପାଦେ ବିକୀର୍ଣ୍ଣା । ୧୯

Digitized by srujanika@gmail.com

ଉତ୍ତ୍ରାରଣ୍ୟ ଶ୍ରିଖଦ ମନ୍ଦରେ, ବାସନା ବନ୍ତ, ବାଞ୍ଛ
ତମ୍ଭ କୁଞ୍ଜେ ରହିଲ ଜଳଦା, ଭଣି ଉଦ୍ଧାର ପକ୍ଷେ ।
ଯା, ହେ, ଗର୍ଭେ, ବଳାକା; ତନ୍ତୁରେ; ନେତ୍ର;ଜା, ଦେଖ ବନ୍ଧୁ,
ଶୂନ୍ୟେ ସର୍ବେ ଲଘୁପୂର୍ଣ୍ଣ ଗୁରୁ, ସ୍ଥାନ୍ତ ଧୂର୍ତ୍ତେ ତୁମନ୍ତ । ୧୦ ।

ପାତ୍ର କ୍ଷୀର ତନ୍ତ୍ର ଅଙ୍କୁରା କେଶରେ ଜାଗ ଦେଖି,
ଭଙ୍ଗୀ, ଛାଡ ପ୍ରଥମ କଳକା କଦଳୀ ପ୍ରଦ୍ ନୃପେ ।
ସୁଙ୍ଘି ପ୍ରାଣେ ସୁରଭି ବସୁଧା-ଗନ୍ଧ ଚାତୁଙ୍କ ମାର୍ଗେ,
ଯୋଗ୍ୟରଣ୍ୟେ ସଜଳ ବନ୍ଧୁ ହେ ସୂଚବେ ତୁମ୍ଭ ମାର୍ଗ । ୧୧ ।

କ୍ଷୁଦ୍ରଙ୍କ ଶୀଘ୍ରେ ଉଡ଼ି ଧରୁଥିବା ଚୂଡକେ ବାରହନ୍ଦୁ,
ଦେଖୁଁ ତୁମ୍ଭେ ପୁଣି ଗଣୁଥିବେ କ୍ରୌଞ୍ଚ ପଂକ୍ତିଙ୍କୁ ସିଦ୍ଧେ ।
ତୁମ୍ଭେ ଗର୍ଜ୍ଜୁଁ ପ୍ରିୟ ସହଚରୀ ଉତ୍ସୁକେ ବାହୁଯୋଗେ,
ଆଲିଙ୍ଗନ୍ତେ ବଡ଼ଭୟ ମନେ ତୁମ୍ଭରେ ମାଜିବେ ସେ । ୧୨ ।

ମୋହୋତ୍କାନ୍ତା ନବଯୁଷ ଯେତାଇକୁ ଶୀଘ୍ରେ ଥିଲେହେଁ,
ଶୈଳେ, ଶୈଳେ, ସୁରଭି କୁଟଜେ ସମ୍ଭବେ ତୁମ୍ଭ ବନ୍ଧ ।
କେକା ଧ୍ୱାନ ସଜଳ ନୟନେ ସ୍ୱାଗତ ପ୍ରଶ୍ନ କଷ୍ଟି,
ଦେବା ପୂଜା ଗ୍ରନ୍ଥ ବଇହିର କ୍ଲେଶରେ-ଯାଅ ଶୀଘ୍ର । ୧୩ ।

ହେବେ, ତୁମ୍ଭ ଉପଗତ କରି ଭାରଥ୍ୱମ ସାମେ,
ବୃତ୍ତାକାରେ ଅଗବକ୍ଷଟିତା କେତକୀ ପାଣ୍ଡୁ ବର୍ଣ୍ଣା ।
ଗ୍ରାମ୍ ପ୍ରାନ୍ତ ଦ୍ରୁମ ଲୁଣ୍ଡ ଘିବେ କାକ ବାସେ ଦଶାର୍ଣ୍ଣ,
ହଂସେ କେତେ ଦିବସ ରହିବେ ପାଚିଲେ ଜମ୍ଭୁବୃକ୍ଷେ । ୧୪ ।

ଯାଇନ୍ତ ଶୀଘ୍ରେ ପ୍ରକଟ ବିଦିଶା ନାମ, ତା ରାଜଧାନୀ,
ତାହି ଶଙ୍କା ଅବିକଳ ଫଳ ପ୍ରାପ୍ତ ହେ ହେବ, ତୁମ୍ଭେ ।
ଗମ୍ଭୀରେ ଯେ, ତଟ ନବରେ ଚକ୍ଷି ମାଧୁର୍ଯ୍ୟ ସ୍ୱଭେ,
ସଭ୍ରୂ ଭଙ୍ଗାଧର ଏବର ଭଙ୍ଗୁଁ ବେସ ବର୍ତ୍ତୁମ୍ଭତାଯ । ୧୫ ।

ନୀଚୈ ନାମା ଗିରି ଶିଙ୍କଣୀଭାଶେଷ ମାଧ୍ୟେ "ସମୀପେ
ଛା, ସମ୍ପର୍କି ପୁଲକିତ ପରି, ତୁମ୍ଭ, ବିଶ୍ରାମ ସେଥି ।
ବେଶ୍ୟାନାରୀ ରତି ପରିମଳେ କନ୍ଦର ଯା ପ୍ରକାଶେ,
ସେହି ସ୍ଥାନାର୍ଣ୍ଣିତ ଉଦ୍ଦାମା ଯୌବନୋତ୍କୃଷ୍ଟତାକୁ । ୧୬ ।

Digitized by srujanika@gmail.com

ବିଶ୍ରାମାନ୍ତେ ଅଚିର ଗମନା— ତୀର ଉଦ୍ୟାନ ବୀଥୀ,
ଯୂଥୀ ଜାଲେ ନବ ଜଳକଣା ସିଞ୍ଚି ବଢ଼ାଇ ଯାଅ ।
ଗଣ୍ଡୁଁ ପୋଛୁଁ ଘରମ ସଲିଳ, ମ୍ଳାନ କର୍ଣ୍ଣୋତ୍ପଳେ ଯା,
ଛାୟା ଦେଇ କ୍ଷଣକ ହୁଅ ସେ ପୁଷ୍ପଲାବୀଙ୍କ ଚିହ୍ନା । ୧୭

ପନ୍ଥା ବଙ୍କା ହେଉ ତୁମର ହେ ଉତ୍ତରେ ଯେ ଯିବାକୁ,
ହେଲେ ସୌଧୋପର ପରିଚୟେ, ସେ ବିଶାଳାର ହେବ ।
ବିଦ୍ୟୁଲ୍ଲୀଳା ଚକିତ ଚପଳା ପାଙ୍ଗ ନେଦେ ନାରୀଙ୍କା,
ରଙ୍ଗେ ନେନା ଯଦି ହବ ସଖେ ବ୍ୟର୍ଥଜନ୍ମାନ୍ତି ତୁମ୍ଭେ । ୧୮

ନାଦେ ଯାହା ଲହରି ଚଳନେ ଝଙ୍କିଣୀ ହଂସମାଳା,
ଦେଖାଏ ଯେ ସ୍ଖଳନ ଚତୁରେ ଗୂଢ଼ ଆବର୍ତ୍ତ ନାଭି ।
ନିର୍ବିନ୍ଧ୍ୟାରେ ମିଳନ୍ତୁ ଅଳସେ ପୂର୍ଣ୍ଣ ଅମ୍ବୁ ପଥେ ସେ,
କାନ୍ତେ ଆଦ୍ୟ ପ୍ରଣୟର କଥା ତୁଲ୍ୟ ଲୀଳା ବିଳାସ । ୧୯

ବେଣୀରୂପେ ଅଳପ ଜଳ ଯା ମଧ୍ୟଦେଶେ ସ୍ରୋତେ, ହେ,
ପାଣ୍ଡୁଚ୍ଛାୟା, ତଟ ବିଟପିରୁ ଭ୍ରଷ୍ଟପତ୍ରେ, ନଦୀ, ଯେ ।
ସୂଚେ ଏ ସେ ବିରହଗତରେ ପ୍ରୋଷିତ ସ୍ୱାମି ତୁମ୍ଭ,
ସୌଭାଗ୍ୟ, ପ୍ରାବୃଟ୍ ସଲିଳରେ ଖଣ୍ଡିତା କ୍ଷୀଣ ତାଙ୍କୁ । ୨୦

ଯେଉଁଠାରେ ଉଦୟନ କଥା ଜାଣିବା ବୃଦ୍ଧ ଥାନ୍ତି,
ଦେଖ ନଗ୍ରୀ ନିଳଚଳ ଯାହା ଶ୍ରୀବିଶାଳା ବିଶାଳା ।
ପୁଣ୍ୟକ୍ଷୀଣେ ସୁରପଥ ପୁରୁଁ ଭ୍ରଷ୍ଟ ଅମର୍ତ୍ତ୍ୟ ମୁକ୍ତେ,
ଖଣ୍ଡେ ସେଥୁଁ କ୍ଷିତିକୁ ହରିଲେ ଶେଷପୁଣ୍ୟାର୍ଥ ତାଙ୍କୁ । ୨୧

ହଂସଶ୍ରେଣୀ ମଦ କଳରବେ ଦୀର୍ଘତା, ହେ, ବିହଙ୍ଗେ;
ପ୍ରାତଃକାଳେ ବିକଚ ଜଳଜା ମୋଦ ବନ୍ଧୁ ସୁଗନ୍ଧୀ । ୨୨
ସ୍ୱାମି ପ୍ରାଏ, ହରଇଟି ଇହାଁ ପ୍ରାର୍ଥନା ଚାଟୁକାରୀ,
"ନାରୀବାଧା, ସୁରତଜ" ସୁଖ ଓର୍ଣ୍ଣ, ଶିପ୍ରାସମୀର । ୨୩

ହୋଇ ତୁମ୍ଭେ ସୁପୁଷ୍ଟ; ଜାଲାବେଶ ସଂସ୍କାର ଧୂମେ,
ବନ୍ଧୁସ୍ନେହେ ପୁର ଭବନରେ ପାଇ ନୃତ୍ୟୋପ-ହାର ।
"ପୁଷ୍ପେ ବାସେ" ଲଳିତ ବନିତା ପାଦରାଗାଙ୍କ ହର୍ମ୍ମ୍ୟ,
ଦେଖ ଶୋଭୁଂ, ଉପଶମ କରୁଁ ନାଶହେ ପଥ ଖେଦ । ୨୪

Digitized by srujanika@gmail.com

ଭର୍ତ୍ତାଃ କଣ୍ଠଚ୍ଛବି, ମଣି, ଗଣେ ସାଦରେ ଦେଖୁଥାନ୍ତି,
ଚଣ୍ଡୀ କାନ୍ତ ତ୍ରିଭୁବନ ପିତା ପୁଣ୍ୟଧାମେ ପ୍ରବେଶ ।
ଅଳ୍ପେ କମ୍ପେ ଉପବନ ଯହିଁ ଗନ୍ଧବତୀ ପରାଗ,
ସ୍ନାନେ ବାଳା କୁବଳୟ ରଙ୍ଗେ, ବାସନାବନ୍ତ ବାତେ । ୩୪ ।
ସନ୍ଧ୍ୟା ନୋହୁଁ ଜଳଧର ମହାକାଳ ଧାମେ ପ୍ରବେଶ,
ଯେବେ ତେବେ ରହିଯିବ ତହିଁ କାଳ ସୂର୍ଯ୍ୟାସ୍ତ ଯାଏ ।
ବନ୍ଦ୍ୟା ସନ୍ଧ୍ୟା ବଳ ପଟହତା, ଶମ୍ଭୁ ସ୍ତୋତ୍ରେ କରନ୍ତେ,
ତୁମ୍ଭ ଶ୍ରୀମନ୍ତ ସଫଳ କରନ୍ତ ଅଳ୍ପ ଗମ୍ଭୀର ନାଦ । ୩୫ ।

ପାଦନ୍ୟାସେ ଧ୍ୱନଇ ରସନା ସେଥି ଲୀଳାବିଧୂତ,
ରତ୍ନ ଚ୍ଛାୟା ଖଚିତ ବଳୟେ; ଶ୍ରମରେ କ୍ଲାନ୍ତ ହସ୍ତା ।
ବେଶ୍ୟା ପାଉନ୍ତି ସୁଖ; ନଖ ପଦେ ତୁମ୍ଭ ବାର୍ଷାଗ୍ରବିନ୍ଦୁ,
ଦେବେ ତୁମ୍ଭ ପ୍ରତି ମଧୁକର ଶ୍ରେଣି ଲମ୍ବା କଟାକ୍ଷ । ୩୬ ।
ପଶ୍ଚାତ୍ ସନ୍ଧ୍ୟାଭବ ନବଜବା ପୁଷ୍ପ ରକ୍ତାଙ୍ଗ ତୁମ୍ଭେ,
ଶୂଳନ୍ୟସ୍ତ ଭୁଜ ତରୁବନେ ମଣ୍ଡଳାକାର ଲାଗି ।
ଋଷ୍ଟା ଶୂଳେ ଅଚଳ ନୟନେ ପାର୍ବତୀ ତୁମ୍ଭ ଭକ୍ତି,
ଦେଖୁ ନୃତ୍ୟେ ହର, ହର ମନୁଁ ଆର୍ଦ୍ର ନାଗାଜିନେଚ୍ଛା । ୩୭ ।
ବୃଷ୍ଟିକାଳେ ନିବିଡ଼ ତମସେ ରୁଦ୍ଧ, ଦୃଷ୍ଟି ରାଜମାର୍ଗେ,
ଅଙ୍କୀଭୂତା ରମଣ ସଦନେ ଯାମିନୀ କାମିନୀଙ୍କୁ ।
ପନ୍ଥା ଦେଖାଇବ କଷଟିରେ ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣରେଖାର ବିଦ୍ୟୁତେ
ହୁଅ ଏକା ନକର ବରଷା ଗର୍ଜ୍ଜି ସେ ଭୀରୁସଙ୍ଗେ । ୩୮ ।
ହେଉଁ ତୁମ୍ଭେ ଚିର ବିଳସନେ ଖିନ୍ନ ବିଦ୍ୟୁତ କଳତ୍ର,
ପାରା ନିଦ୍ରାଗତ ବଳଭିରେ ନେଇ ସେ ରାତ୍ରି କାହିଁ ।
ସୂର୍ଯ୍ୟାଲୋକେ ଚଳ ଜଳଦହେ ଶେଷପନ୍ଥା ପୁନଶ୍ଚ,
ନିଶ୍ଚେଁ ହେଲା ନ କରଇ ସଖେ ବନ୍ଧୁ କାର୍ଯ୍ୟାଙ୍ଗୀକାରୀ । ୩୯ ।

ସେକାଳେ ଯେ ପ୍ରିୟପ୍ରଣୟୀ ହରେ ଖଣ୍ଡିତା ନେତ୍ର ବାରି,
ଏଥୁଁ ତୁମ୍ଭେ ଦିନକର-ଯିବା ମାର୍ଗହୁଁ ଶୀଘ୍ର ତେଜ ।
ପ୍ରାଲେୟାଶ୍ରୁ ପ୍ରଶମ କରିବେ ପଦ୍ମିନୀ ପୁଷ୍ପବକ୍ତ୍ରୁଁ,
ଅସନ୍ତୋଷେ କର ନରୁଦ୍ଧିଲେ ହୋଇବେ ଦୀର୍ଘକୋପୀ । ୪୦ ।

Digitized by srujanika@gmail.com

ଗମ୍ଭୀରାଖ୍ୟା ସରିତ ଜଳରେ ସ୍ୱଚ୍ଛ, ଯେ ଚିତ୍ତତୁଲ୍ୟ;
ଛାୟାତ୍ମାରେ ମିଳିବ ଘଟଣାହେ ରମ୍ୟ ତୁମ୍ଭେ ସ୍ୱଭାବେ ।
ତୁଚ୍ଛେ ସେଥୁଁ ଧବଳ କଟିବା ଦକ୍ଷବା ହେବ କାହିଁ,
ଗୁଚ୍ଛାମ୍ବରେ ଗିରି ଉଲ୍ଲଟିବା ମୀନ ଗୃହାଣି ଚାରୁ । ୪୧ ।

ଶ୍ରୋଣୀ ତୀରୁଁ ଖସି ପଡ଼ିଥିବା ବାରି, ତା—ନୀଳଶାଟୀ,
ଟେକେ ଷଟେ; କର ଧୃତପଗ୍ର ନମ୍ର ବାନୀର ଶାଖା ।
ପ୍ରେମେ ତାହା ଧରଣିବ ସଖେ ବକ୍ଷରେ ଲମ୍ବିଥିବେ ,
ଯତ୍ନେ କେବା ବିବୃତ ଜଘନୀ ଜାଣିବା ସ୍ୱାଦଲୋକ । ୪୨ ।

ବର୍ଷା ଦ୍ୱାରା ପୁଲକିତ ମହୀ ଗନ୍ଧରେ ବାସିତାରୁ,
ନାସାରନ୍ଧ୍ରେ-ଧ୍ୱନି କରି ଗଜେ ଘୁଢିଂବେ ଯାହୁଁମୋଦେ ।
ଯେ ବାୟୁନ୍ତେ ବନ ସକଳରେ ପାଚିବେ ଉଦ୍ଦୁମ୍ବରେ,
ଅଣ୍ଡାବାସ୍ତୁ ଶ୍ରମହରିବ ସେ ତୁମ୍ଭ "ଦେବାଦ୍ରି" ଗାମି । ୪୩ ।

ସେ ଶୈଳେ ଯେ ଅନବରତରେ ଥାନ୍ତି ସେ କାର୍ତ୍ତିକେୟ,
ତୁମ୍ଭେ ତାଙ୍କୁ ସ୍ନପିତ କରିବ "ବ୍ୟୋମଗଙ୍ଗା ଜଳାର୍ଦ୍ର-
ପୁଷ୍ପାସାରେ" ସୁରପତି ତମ୍ଭ ରକ୍ଷଣେ ଅଗ୍ନି ଅଙ୍ଗେ,
ଶମ୍ଭୁ ସ୍ୱାମୀ ଅଧିକ ମହିରୁଁ ସଞ୍ଚିଲେ ସେହି ତେଜ । ୪୪ ।

ଜ୍ୟୋତିଲେଖା କୁଳପୁ ବହିଥା ପୁଚ୍ଛ ଯା ଶମ୍ଭୁ ବାମା,
ପୁତ୍ର ପ୍ରେମେ ଜଳଜ ଦଳରେ ଦେଇ କର୍ଣ୍ଣେ ବହନ୍ତି ।
ସେ ସେନାନୀ-ହର ଶଶି କର ଚାଳଡାପାଙ୍ଗ କେକୀ,
ପଣ୍ଡେ ଅଦ୍ରି ଗହ୍ୱଣ ଗିରିମା ପୂର୍ତ୍ତି ନାଦେ ନର୍ତ୍ତିଅା । ୪୫ ।

ଯାତ୍ରେ ପୂଜା କରି ହର ସୁତରେ ଦେଖି ବୀଣା ବଚନା,
ସିଦ୍ଧ ଦ୍ୱନ୍ଦ୍ୱେ ଜଳ କଣଭୟେ ଛୁଇଁବେ ତୁମ୍ଭ ମାର୍ଗୁଁ ।
ମାନ୍ୟାର୍ଥେ ସେ ସୁରଭିର ଗଭେ ଯମୁନୁଁ ଲମ୍ବି ଯାଅ,
ରନ୍ତୀଶଙ୍କେ ଦରଣିତ ଶବା—ଲମ୍ବିଥୁଁ ସମ୍ବାଦେ । ୪୬ ।

ମଧ୍ୟଂଶୁନ୍ୟା ବଡ଼ ବଡ଼ ମଣି ସ୍ଥୂଳ ମୁକ୍ତାର ହାରେ;
କୌତୀଶଙ୍କେ ଶୁଭ୍ର ସହିତେ ଦ୍ୱନ୍ଦ୍ୱେ ଯା କହାରେ ।
ଶଣ୍ଟ ଶ୍ୟାମ; ମରକତ ମଣି ଜ୍ୟୋତି; ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱେ ପ୍ରସାରେ;
ଦେଖୁଁ ଶୋଭା ମତି, ଥିବ ସିନା ସାଗରେ ବାରି ମାତ୍ର । ୪୭ ।

Digitized by srujanika@gmail.com

ସୁରଦେ୍ୟୀତଙ୍କ ପ୍ରିୟ୍ଯଣର ସୁତା, ଏସ୍ଥଳେ ବର୍ଷିଁ କାଜ ;
ନେଉଲେ, ଏଥେ ପ୍ରକାଶିତ ଶର ସ୍ପର୍ଷ୍ଟି ତାଳ ଦ୍ରୁମାଳୀ ।
ଏଥେ ଦର୍ପେ ଜଳ ଗିର କର ସ୍ତମ୍ଭ ଉଧ୍ୱାଟି ଯାଇଁ ,
ଏହାଙ୍କର ଦେହ ବକ୍ଷୁଥିବେ ଯେଉଁ ଅଗଲୁ ଭଣ୍ଡ । ୪୮ ।

ପଛ ଶାଙ୍ଗୁ ଦ୍ୱିଜବଂଶ-ସ୍ନେହେ ଭୁଲ୍ଲି ଯାହିାଇ ବାହା,
ତୁମ୍ଭ ସ୍ତାନ୍ଦେ ଗିରସମ ଗଜେ ମନ୍ତୁଳ ଶ୍ରାବ କରି ।
ଯୋଦ୍ଧା ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଦଶମୁଖ ମୁଖେ ଯୁଦ୍ଧରେ ସ୍ଥାପି ହେତୁ;
ଶୋଭେ ଦେହା ଭଞ୍ଜଣ ଭୁଚଯା ଚନ୍ଦ୍ରହାସ ତୁଣାଙ୍କେ । ୪୯ ।

ଦେବାପାଇଁ ସଲଲଲୁ ଘନୁଁ ଉମ ତୃଷ୍ଣାଭ ତୁମ୍ଭେ,
ହେଲେ ନୋ୍ଡା ସରୁ ଦଗୁଣରା ଦୂରରେ ତା ପ୍ରବାହେ ।
ମଧ୍ୟେ ନୀଳୋଜ୍ଜ୍ୱଳ ମଣିନଧ୍ୱ ଏକ ମୁକ୍ତାର ହାର;
ପ୍ରାନ୍ତେ ଅନ୍ୟ ବୃତ୍ତର ଜଣ୍ଡେ ଦେଖିବେ ଖେଚରାଢ । ୫୦ ।

ତାହା ତେଜି ପରିହଣ୍ଡ ଯନ୍ତି ଭ୍ରୂବିଲାସେ ସୁଅନ୍ତ;
ପକ୍ଷ୍ମୋତ୍କ୍ଷେପ୍ତୁଁ ଉପର ଚଳନ୍ତେ କୃଷ୍ଣ ସାର ପ୍ରଭ ସେ ।
କୁନ୍ଦ କ୍ଷେପେ ଅନୁଗତ ଅଳ ଶ୍ରୀହରା ନେତ୍ର ନେଳ;
ତାପେଁ ପାନ ସ୍ୱତନୁ କର, ଦ:-ରଜନ୍ତ ଦୁର୍ଗାଙ୍ଗନାଙ୍କ । ୫୧ ।

ବ୍ରହ୍ମାବର୍ତ୍ତ ନିଜ, ଯିବ ଛାୟୁଁ ବନ୍ଧି ଅବର୍ହି ଦେଶେ;
କ୍ଷତ୍ରିୟ ଧ୍ୱଂସ ପ୍ରକଟ କରିବା କୌରବ କ୍ଷେତ୍ର, ଶଙ୍ଖାଭ ।
ରାଜାମାନଙ୍କର ବଦନରେ ଯେଉଁ ଗାଣ୍ଡୀବ ଧନ୍ୱା
ପଦ୍ମେ ତୁମ୍ଭେ ଜଳ ବରଷିଲେ ଯଥା ବାଣର ଧାରା । ୫୨ ।

ବନ୍ଧୁ ସ୍ନେହେ ବିରତି ସମରୁଁ ବାଞ୍ଛିତ ସ୍ୱାଦୁ ସକ୍ତା;
ହାଲା ତେଜିଁ ହଳଧର ସୁଶେ ରେବତୀ ଲୋଚନାଙ୍କା ।
ଯାହା ସେବେ ନିର୍ମଳ ଅତ ସେ ସେନ୍ଧ ସାରସ୍ୱତାମ୍ବୁ,
ଭୃଷ୍ଣାଶ୍ରମ ହେବ ତଣଦତେ ବର୍ଣ୍ଣି ମାତ୍ରେହି କୃଷ୍ଣ । ୫୩ ।

ସେଠୁଁ ; ଯା ହେ କନଖଳ ତଳେ ଅସିବା ଜାହ୍ନବୀଙ୍କୁ,
ଶୈଳେନ୍ଦ୍ରାନ୍ତୁ ସଗର ତନୟ ସ୍ୱର୍ଗ ପାବନ୍ତ ରୂପା ।
ଗୌରୀ ବକ୍ତ୍ର ଭ୍ରୁକୁଟି ରଚନେ ଯେ ହସି ସ୍ଥାପୁ ଫେନେ,

Digitized by srujanika@gmail.com

ବ୍ୟୋମେ ତୁମ୍ଭେ ସୁରଗଜସମେ ଲମ୍ବି ପଶ୍ଚାର୍ଦ୍ଧ ଭାଗେ,
ତର୍କେ ସ୍ୱଚ୍ଛୋଦକ ଯଦି ତହିଁ ପୀଇବା ଇଚ୍ଛୁ ହେବ ।
ତତ୍‌କାଳେ ସେ ସଞ୍ଚର ସଲିଳେ ବିମ୍ବିବା ତୁମ୍ଭ ଛାୟେ;
ଅସ୍ଥାନେ ଯେ ଲଭିବ ଯମୁନା ଯୋଗ ଶୋଭା ସିତାଙ୍ଗୀ । ୫୫

ଯା ପାଷାଣେ ପ୍ରତିଦିନ ମୃଗେ ଶୋଇବା ହେତୁ ନାଭି;
କିଂସେ, କ୍ଷତି, ପ୍ରଭବଇ ଯହିଁ ଏକାଙ୍ଗ, ଯେ ତୁଷାରେ ।
ଗୌର, କ୍ଷୌଣୀଧର, ଶିଖର ତା ଅଶ୍ରିଲେ ମାର୍ଗଖେଦ;
ନାଶେ, ଶୋଭା ବହ ହର ବୃଷେ ଶୃଙ୍ଗ ଜମ୍ବାଳ ତୁଲ୍ୟ । ୫୬ ।

ବାୟୁ ସ୍ରୋତେ ଚଳସୁର ତରୁ ସ୍କନ୍ଧରେ ସ୍କନ୍ଧ ଘର୍ଷି,
ହେଉଁ, ଉତ୍ପାଡ଼େ ଜନମି ଚମରୀ କେଶ ଯେଉଁ ଦବାଗ୍ନି ।
ଉଲ୍କାଦ୍ୱାରା ଗିରିକୁ ଯଦି ସେ ଦାହୁଥାଏ; ଜବାର,
ନୀରାସାରେ ଦବ ଟି ସୁଜନେ ଦୁଃଖି ଦୁଃଖାପହାରୀ । ୫୭ ।

ସେ ଶୈଳେ ଯେ ଶରଭ ତୁରନ୍ତେ ଦେଖି ତୁମ୍ଭକୁ କୋପେ,
ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱେ ହେଇ ଲଙ୍ଘିବ ପଡ଼ିବେ ଯଙ୍ଗ ଭଙ୍ଗ ମଧ୍ୟରେ ।
ଦୂରେ ଥାନ୍ତେ, କରି କରି ମୁଠା ଫିଙ୍ଗି ତାହାଙ୍କୁ ତୁମ୍ଭେ,
ତୁନେ ଭନ୍ନେ ଭଏ, ଯତ୍ନବନ୍ତ କେଉଁକି ବ୍ୟର୍ଥ ଯତ୍ନେ । ୫୮ ।

ସନ୍ଧ୍ୟେ ପୂଜ୍ୟ ପ୍ରଭୁ ଶିବ ପଦ ନ୍ୟାସ ପାଷାଣ ଦେହେ,
ସେଥେ ତାଇ ଭକ୍ତିଯିବ ଚତୁର୍ଦ୍ଦଶ ସର୍ଗ୍ଗରେ ଭକ୍ତିନମ୍ରେ ।
ଶ୍ରଦ୍ଧାବନ୍ତେ ଦରଶନ କରୁଁ ହୋଇ ନିଷ୍ପାପ, ସ୍ଥାଣୁ
ଅନ୍ତେ ନିତ୍ୟ ପ୍ରମଥ ପଦବୀ ପାଇବା ଯୋଗ୍ୟବନ୍ତ । ୫୯ ।

ବାତେ ପୂର୍ଣ୍ଣ ଧ୍ୱନ କରୁଥିବେ ବେଣୁ ବୃନ୍ଦେ ସୁଭଦ୍ୱେ,
ଗଲେ କୀର୍ତ୍ତି ତ୍ରିପୁର ଜୟ ହେ ଭକ୍ତିରେ କିନ୍ନରୀଏ ।
ଯେବେ ତୁମ୍ଭେ ଗରଜ ମୁରଜ ପ୍ରାୟ ସେ କନ୍ଦରରେ,
ସଙ୍ଗୀତାର୍ଥ ପ୍ରସରିବ ସବୁ ଦେବା-ନ- କେଶଙ୍କ ସେଥି । ୬୦

ସେ ପ୍ରାଲେୟାଚଳର ତଟରେ ଚେଙ୍କ ସେସେ ଢଶେଷ
ଦୃଶ୍ୟଦବ, ପ୍ରବଳ ଭଇଶୁ ଗାତ୍ର କୀର୍ତ୍ତିସ୍ୱରୂପ ।
ହଂସ ଶ୍ରେଣୀ ଗମନ୍ଦର ପଥ କ୍ରୌଞ୍ଚ ରନ୍ଧ୍ରେ ଉଦାଚା,
ବନ୍ଦେ ଲମ୍ବେ ବଳ ଦମନରୁ ଶ୍ୟାମ ପାଦୋପମାରେ ॥ ୬୧

Digitized by srujanika@gmail.com

ଜ୍‌ର୍ଦ୍ଧେ ଯାଁନ୍ତେ ଦଶମୁଖ ଭୁଜେ ଭନ୍ନ ଯା ଶୃଙ୍ଗ ସନ୍ଧି,
ସେ କୈଳାସେ ଅତିଥି ହୁଅ, ଯେ ଦର୍ପଣ ସ୍ୱର୍ବାଙ୍କ ।
ଯେବା ବ୍ୟାପି ପ୍ରକଟଇ କଭେ ସ୍ୱଚ୍ଛ ଶୃଙ୍ଗୋଚ୍ଚତାରେ:
ସ୍ତୂପାକାରେ ଯଦିତ ପଡ଼ିରେ ତ୍ର୍ୟମ୍ବ ଶୁଭ୍ରାଢ୍ୟ ହାସ । ୬୨ ।

ଛତ୍ତ୍ୱ କାଳୀୟ ଦ୍ୱିରଦଦଶ ଛେଦା ଦନ୍ତ ଗଣ୍ଡ ପ୍ରଭ୍ର ଯା;
ସେ କୈଳାସ ଚଳତଟ ଲକ୍ଷ୍ମୀ ସାନ୍ଦ୍ର କୃଷ୍ଣାଭ ତୁମ୍ଭେ ।
ସ୍କନ୍ଧେ ନୀଳାମ୍ବର ଧରିଥିବା ରେବତୀ କାନ୍ତ ଶୋଭା;
ପ୍ରାଏ, ଲୋକେ ଅଚଳ ନୟନେ ଦେଖିବେ ତକୁ ଥାଇଁ । ୬୩ ।

ତେଜ ପ୍ରେମେ ଅହି ବଳୟ; ଯା-ହସ୍ତରେ ଶମ୍ଭୁ ହସ୍ତ:
କ୍ରୀଡ଼ା ଶୈଳେ ଯଦି ଗିରିସୁତା ପାଦରେ ସଞ୍ଚରନ୍ତ ।
ଆଗେ ତୁମ୍ଭେ ଘନଜଳ ହୁଦେ ଅଙ୍ଗରଙ୍ଗ ପ୍ରସାରି;
ଆରୋହାର୍ଥେ ମଣିତଟ ପଟେ ସାଜ ସୋପାନ, ତାଙ୍କ । ୬୪ ।

ସେଥେ ହସ୍ତେ ବଳୟବଦ୍ଧତା କଙ୍କଣାଗ୍ର ପ୍ରହାରି;
ବାରି ସ୍ରାବେ ତୁମ୍ଭକୁ କରିବେ ଯନ୍ତ୍ରଧାରା ନିକେତ ।
କ୍ରୀଡ଼ା ଲୋଲା ଲଭ ଘରମରେ ଛାଡ଼ିବେନାହିଁ ଯେବେ;
ତେବେ ତୁମ୍ଭେ ତରଜିବ ସଖେ ଘୋରରେ ଗର୍ଜ୍ଜିତାଙ୍କୁ । ୬୫ ।

ହେମ୍ଭେ ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣାମ୍ଭୋଜ ସଲିଳରେ ଯାଇ ସେ ମାନସାମ୍ଭୁ;
ପୀଊଁ "ଐରାବତ ମୁଖପଟ ପ୍ରୀତି ଯେ, କାମରୂପୁଁ ।
"କଳ୍ପଦ୍ରୁମ କିଶଳୟାମ୍ଭୁଲ ବସ୍ତ୍ର ସ୍ୱର୍ବାତେ;
କମ୍ପାନ୍ତେ" ଏ; ହୁଅ ବହୁବିଧ କେଳରେ ଶୈଳ ଶ୍ରେଣୀ । ୬୬ ।

କାନ୍ତ କ୍ରୋଡ଼େ ଯୁବତି ପରିରେ ସ୍ରସ୍ତ ଗଙ୍ଗା ଦୁକୂଳା;
କୈଳାସାଙ୍କେ ମଣିବ ଅଳକା ଦେଖି ହେ କାମଚର ।
ଅମ୍ବୁସ୍ରାବ-ନିଚୟ ବକ୍ଷେ ଯେହ୍ନୁ ଉତ୍ତୁଙ୍ଗ ସୌଧେ;
ମୁକ୍ତା ଗୁମ୍ଫା ଅଳକ ବହିବା ପ୍ରାୟ ବାଳା ସୁକେଶୀ । ୬୭ ।

ପୂର୍ବମେଘ

ସମାପ୍ତ

Digitized by srujanika@gmail.com

ଉତ୍ତର ମେଘ ।

ଯେଠେ ସୌଧେ ଲଳିତ ବନିତା ତୁମ୍ଭରେ ଚପଳାଙ୍ଗ,
ଚିତ୍ରେ ବାଦ୍ୟେ ତଥିବାର ତୁମେ ଇନ୍ଦ୍ର ଚାପାମ୍ବୁଘୋଷ ।
ତୁମ୍ଭେ ଅନ୍ତେ ସଲିଲ ବହୁସେ ନୀଳ ପାଷାଣ ଭୂମି,
ଉଚ୍ଚାଗ୍ରେ ସୌଧେ ତବ ସମଗ୍ରେ ତୁଙ୍ଗ ଅଙ୍ଗେ ସ୍ପର୍ଦ୍ଧନ୍ତ । ୧ ।

ହସ୍ତେ ଲୀଳା ସରସିଜ ଯହିଁ " କୁନ୍ତଳେ ବାଳ କୁନ୍ଦେ-
ଗୁମ୍ଫା " ଲୋଧ୍ର ପ୍ରସବରଜରେ ପାଣ୍ଡୁସ୍ୱଚ୍ଛ ମୁଖଶ୍ରୀ ।
ଚୂଡ଼ା ପାଶେ ନବ କୁରୁବକେ, କର୍ଣ୍ଣେ ଶୋଭେ ଶିରୀଷେ,
ସୀମନ୍ତେ ଯେ ତୁମ ଉଦୟରେ ଜାତ, ନୀପେ ବଧୂଙ୍କ । ୨ ।

ନିତ୍ୟେ ବୃକ୍ଷେ ଝଙ୍କରିତ ଯହୁଁ ମତ୍ତଭୃଙ୍ଗାଳି ନାଦେ,
କ୍ଷୋଭେ ପଦ୍ମେ ଜଳଜ ଲତିକା କିଙ୍କିଣୀ ହଂସମାଳା ।
କେକା ଭୂଷୀ ଭବନର ଶିଖୀ ଦୃପ୍ତ ନାଚେ କଳାପ,
ସନ୍ଧ୍ୟା, ଅନ୍ଧାରକୁ ଅପହୃତ ଜେନରେ ଯେଥି ରାଜେ । ୩ ।

ଯେଉଁ ସ୍ଥାନେ ନେତ୍ରଜ ସଲିଲେ ଜନ୍ମିବା ପ୍ରେମ ଭନ୍ତେ,
କାନ୍ତେ କାନ୍ତା ମିଳନ ବଶରେ; ତ୍ରାସ କନ୍ଦର୍ପ ତାପୁଂ-
ତାପ, ପ୍ରେମେ କଳହରୁ ବିନା ଆନ ବିଚ୍ଛେଦ ହେବା,
କେବେ ଯକ୍ଷେ ଯଉବନ ବିନା ଅନ୍ୟ ଜାଣନ୍ତି କାହିଁ । ୪ ।

ରଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଧର ସୁପ୍ରବଣ ଯେପୁରେ ଯକ୍ଷ, ପାଇ
ତାରା ଜ୍ୟୋତିଃ କୁସୁମ ବିମଳ ସ୍ଫାଟିକୀ ସୌଧ ଭୂମି ।
ତ୍ୱଦ୍ଗମ୍ଭୀର ଧ୍ୱନି, ପଥ ବଜା, ବାଦ୍ୟ ଧୀରେ ବଜାଇ,
ପାନ ପ୍ରେମେ ରତିଫଳସୁରା କଳ୍ପ ବୃକ୍ଷୁଂ କରନ୍ତି । ୫ ।

ସେବୁଁ ଗଙ୍ଗା ବିମଳ ସଲିଳେ ଶୀତ ବାତ ପ୍ରବାହ,
ଛାୟାଦ୍ୱାରା ହତ ଘରମ ସେ ତୀର ମନ୍ଦାର ମୂଳେ ।
ଦେବା ଅନ୍ୱେଷ୍ଟା ମଣିଥର ସୁନା ବାଲିରେ ପୋତ ଗୋଜ
କ୍ରୀଡ଼ା ବାଳା ରତନ ଯହିଁ ଯକ୍ଷକନ୍ୟା କରନ୍ତି । ୬ ।

Digitized by srujanika@gmail.com

ନୀବୀ ଫେନ୍ଦୁଁ "ଶିଥିଳ ବନିତା ଫିଙ୍ଗିବା ପାଟ କାନ୍ତେ;
ସ୍ନେହେ ହିଁକୁ ଚଞ୍ଚଳକରରେ, ହୋଇ ଲଜ୍ଜା ବିମୂଢ଼ା ।
ଦୀର୍ଘଜ୍ୱାଳା ଥିର ଜଳୁଥିବା ରତ୍ନଦୀପେଟ ବାଞ୍ଛି;
ମୁକ୍ତାଭସ୍ମ ବିଫଳତ ହୁଏ ଫିଙ୍ଗିବା ଚୂର୍ଣ୍ଣମୁଷ୍ଟି । ୭ ।

ଯାନ୍ତେ ଯାହା ସପତ ଭଳାଗ୍ର ସୌଧ ଉର୍ଦ୍ଧ ପ୍ରଦେଶେ;
ବାୟୁଦ୍ୱାରେ ନିଜ ଜଳକଣେ ଚିତ୍ର ଛଳେ ଲିପ୍ତଙ୍କୁ ।
ଶଙ୍କାସ୍ପୃଷ୍ଟେ ତ୍ୱରିତ କରିବା ଦୋଷରେ • ଜର୍ଜ୍ଜରାଙ୍ଗ,
ଧୂମାକାରେ ଭ୍ରମନ୍ତ ଘନେ ଜାଳକେ ନିର୍ଗମନ୍ତି । ୮

ସୂତ୍ରେ ଗୁନ୍ଥା ଶିତମଣି ଗଣେ ଯେ ପୁରେ ମେଘ ମୁକ୍ତ-
ଚନ୍ଦ୍ରାଂଶୁରେ ସ୍ରବି ପତୁସବା ବାରି ବିନ୍ଦୁ ଖପାନ୍ତେ ।
ଶ୍ରାନ୍ତେ କାନ୍ତେ କର ଶିଥିଳତା ଦେଇ ଆଲିଙ୍ଗନେ ସେ
କାମ କ୍ରୀଡ଼ା ଜନିତ ବନିତା ଅଙ୍ଗ ସନ୍ତାପ ନାଶେ । ୯ ।

ଅକ୍ଷେ କୋଷେ ଅପର ହର୍ମ୍ୟରେ ଯାନ୍ତି ଆବାସ ମଧ୍ୟ,
ଯାହା ସାଙ୍ଗ! ପ୍ରଣିତ ଗଣିକା ନାରୀ ଜାଣି ଯଦିଁରେ ।
ଉଚ୍ଚେ ଗାନ୍ତି ଧନପତି ଯଶଃ ସୁସ୍ୱରେ "କିନ୍ନରାଏ,
ସଙ୍ଗେ; ବୈଭ୍ରାଜକ ଉପବନେ କାମୁକେ ସଞ୍ଚରନ୍ତି । ୧୦ ।

ଯାନ୍ତେ "ବଣ୍ଟା ଅଳକରୁ ଯହିଁ ଭ୍ରଷ୍ଟ ମନ୍ଦାର ପୁଷ୍ପେ;
ପତ୍ରଚ୍ଛେଦେ ଶିରର ମୁକୁଟା; କର୍ଣ୍ଣର ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣ ପଦ୍ମେ,
ଶାଙ୍କେଷ୍ଟପୃ ସ୍ଥଳରୁ ଚଳିବା ଯାମିନୀକାମିନୀଙ୍କ;
ପନ୍ଥା ଯାଣେ ପଡ଼ିତ ହୁଇଲେ ଛିଣ୍ଡିବା ସୂତ୍ରହାରେ । ୧୧ ।

ଯାହିଁ ସାକ୍ଷାତ୍ ଧନପତି ସଖା ଧୂର୍ଜ୍ଜଟୀ ଛତ୍ର ଜାଣି,
ମାତ୍ର, ଯାଏ ନବହୁଇ ଭୟେ ତାଙ୍କ ମୌର୍ବୀ ସ୍ୱରୂପ ।
ହୋଏ ଏହିଁ ଚତୁର ବନିତା ଭ୍ରୂଲ୍ଲତା ବକ୍ରନେ ସେ
କାମିଧ୍ୱଂସେ ଅବ୍ୟର୍ଥ ମନା ଭାବ ଅରମ୍ଭ ସିଦ୍ଧି । ୧୨ ।

ନାନାବର୍ଣ୍ଣେ ବସନ, ମଦିରା ଯେ ବଲ୍ଲଭ ସ୍ୱାପବେଷ୍ଟା"
ନେତ୍ରେ ଏବ ଅପଘନର ଯେ ଭୂଷଣ ଶେଷୁ ଗୋଷ୍ଠୀ ।
କେଶେ ଭୂଷା ବିକଶିତ ମିଶା ପୁଷ୍ପକିଁ, ପାଦଲକ୍ଷା,
ଏକା କଳ୍ପେ ସକଳ, ଅବଳା, ମଣ୍ଡନେ; ଜନ୍ମ ବୃକ୍ଷ । ୧୩।

Digitized by srujanika@gmail.com

ସେଥିଁ ଦୂରୁଁ ସୁରପତି ଧନୁସ୍ତୁଲ୍ୟ ଯେ ତୋରଣରେ
ଯାଏ ଦେଖା ଧନଦ ସଦନୁଁ ଉତ୍ତରେ ଅମ୍ଭ ସଦ୍ମ
ଶୋଭେ କାନ୍ତା ତନୟ ପରିରେ ପାଳିତା ଯାର ପାର୍ଶ୍ୱେ
ହସ୍ତପ୍ରାପ୍ୟ ସ୍ତବକ ନତସେ ବାଳ ମନ୍ଦାର ବୃକ୍ଷ । ୧୪

ଏଥେଂ ଥାଏ ମରକତ ଶିଳା ବଦ୍ଧ ସୋପାନ ବାପୀ
ସେଥେ ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣାମ୍ବୁଜ ବିକସେ ଯେନ ବୈଦୂର୍ଯ୍ୟ ନାଳ
ପାଣେଥାନ୍ତି ମନ, ନକରିବେ ମାନସେ ଦେଖିଲେହେଁ
ଦୁଃଖାନ୍ତେ ତୁମ୍ଭକୁ ସହସା ଯାଚଳ ପ୍ରାପ୍ତି ହଂସେ । ୧୫ ।

ତାହା ତୀରେ କନକ କଦଳୀ ବେଢ଼ରେ ବନ୍ଧୁ ଶୋଭେ
କ୍ରୀଡ଼ାଶୈଳ ପ୍ରକଟଇ ଯହିଁ ଶୃଙ୍ଗ ଯା ଇନ୍ଦ୍ରନୀଳେ
ପ୍ରାନ୍ତେ ବିଦ୍ୟୁତ ପ୍ରକଟିତ ହେବା ବେଳରେ ତୁମ୍ଭ ମୂର୍ତ୍ତି
ଦେଖୁଁ ତାକୁ ସ୍ମରୁଛ ଉତ୍କରେ ପ୍ରୀତ ହେତୁ ପ୍ରିୟସଖି । ୧୬

ବେଷ୍ଟାକାରେ କୁରୁବକ ତହିଁ ମାଧବୀ ମଣ୍ଡପାନ୍ତ
ରକ୍ତାଶୋକ ଦ୍ରୁମ ଚଳଦଳେ ଶୋଭଇ, ଶ୍ରୀ ବକୁଳ
ବାଞ୍ଛେ ମୋରେ ସହଚର ସଖୀ ବାମ ପଦ୍ମାଘାତ ଏକ
ଖୋଜେ ଅନ୍ୟ ସ୍ୱମୁଖ ମଦିରା ଦୋହଦ ବ୍ୟାଜରେ ଯେ । ୧୭

ମଧ୍ୟେ ତାଙ୍କ ସ୍ଫଟିକର ପଟ୍ଟା ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣରେ ବାସ ଯଷ୍ଟି
ତାହା ମୂଳେ ମରକତ ଶିଳା ବଦ୍ଧ ପୀଠପ୍ରକାଶେ
ମୋହାକାନ୍ତା ବଳୟ ରବରେ ରମ୍ୟ ତାଳେଣ ନାଚ
ସନ୍ଧ୍ୟା ହେଉଁ ନବସଇ ଯହିଁ ତୁମ୍ଭ କେକୀ ସୁବନ୍ଧୁ । ୧୮ ।

ସାଧୋ ଏପେ ମନ ନଭୁଲିବା ଲକ୍ଷଣେ ବେଣପାର୍ଶ୍ୱେ
ଦ୍ୱାରେ ଚିତ୍ରେ ଧ୍ୱଣି ଲିଖିଥିବା ଶଙ୍ଖ ପଦ୍ମଙ୍କୁ ଦେଖି
ମୋ ବିଚ୍ଛେଦେ ପୁର ହତଶିରୀ ତନ୍ଦ୍ର ହେ ବାନ୍ଧବାହ
ସୂର୍ଯ୍ୟାସ୍ତେ ଯେ କମଳ କବନ୍ଧେ କଣ୍ଠୁନେଁ ସ୍ୱୀକୃତୋଷ୍ଣ । ୧୯ ।

ତୁମ୍ଭେ ଶୀଘ୍ରେ ପୁରକୁ ପଶିବା ହେତୁ ଉଚ୍ଚାଳ ବାଳ
କ୍ରୀଡ଼ାକାରେ ପ୍ରଥମ କହିବା କେଳ ଶୈଳେ ବସନ୍ତେ
ଦେଖା ତାଳ ଜଳଯନ୍ତ୍ର ପତ୍ର ଚଞ୍ଚଳା ଦୃଷ୍ଟି ତଷ୍ଟ
ଅଳ୍ପ ଅଳ୍ପ ପ୍ରକାଶକରି ସେ ସଦ୍ମମଧ୍ୟେ ପକାଅ । ୨୦ ।

Digitized by srujanika@gmail.com

କ୍ଷୀଣା ; ଶ୍ୟାମା ; ସରୁକଟି ଉଚ୍ଚ ପ୍ରାନ୍ତ ; ଭୀତେଣୀ ନେତ୍ରୀ
ନିମ୍ନେ ଓଷ୍ଠାଧର ଦୁଇ ପକ୍ୱବିମ୍ବ ; ଗମ୍ଭୀର ନାଭି,
ଶ୍ରୋଣୀଭାରୁଁ ଚଳଇ ଅଳସେ ନେଇ ବକ୍ଷୋଜ ଯୁଗେ
ଅଳ୍ପେ ନମ୍ରା ଥିବ ଯୁବତୀରେ ଯେ ବିଧାତ୍ରାଦ୍ୟ ସୃଷ୍ଟି । ୨୧ ।

ଦୂରେ ଥାନ୍ତେ ସହଚର ମୁହିଁ ଚକ୍ରବାକୀ ପରାଏ
ଏକାକିଣୀ ସ୍ୱଳ୍ପବଚନା ମୋ ପରାଣ ଦ୍ୱିତୀୟ ।
ଉତ୍କଣ୍ଠା ଶିଶିର ଦଳିତା ପଦ୍ମିନୀ ଅନୁରୂପା-
ପ୍ରାଏ ଯାନ୍ତେ ବହିବ ନଗରୁଁ କାନ୍ତେ ଏ କଷ୍ଟକାଳ । ୨୨ ।

ଜଣ୍ଟେଁ ହେଉ ତା ଫୁଲିଥିବ ପୂର୍ଣ୍ଣା ନେତ୍ରସେ ତୀବ୍ର ଶୋକେ
ଉଷ୍ଣଶ୍ୱାସେ ଶୁଖିଥିବ ସଖୀ ରମ୍ୟ ଓଷ୍ଠାଧର ହି ।
ହସ୍ତେ ହସ୍ତେ ମୁଖ ରହିଥିବା କୁନ୍ତଳେ ଅଳ୍ପ ଦୃଶ୍ୟ
ହେଉଁ ଶୋଭା ବହିଥିବ ଘନାଚ୍ଛନ୍ନ ଦୀନେନ୍ଦୁ କଳ୍ପ । ୨୩ ।

ଆଗେ ନେତ୍ରେ ପଡ଼ିବ ତବ ସେ ମୋହର ଲାଗି ଦେବେ
ପୂଜାସକ୍ତା ଥିବ ବା ବିରହେ କ୍ଷୀଣ ମୋ ରୂପ ଭାବ ।
ଲେଖେ କିମ୍ବା ମଧୁର ବଚନା ପିଞ୍ଜରାବଦ୍ଧ ସାରୀ
ପାଶେ " ପୁଚ୍ଛେ ସ୍ମରୁଛ ପତିର ପ୍ରୀତି ତାହାଙ୍କ ତୋଷେ । ୨୪ ।

କିମ୍ବା ସାଧ୍ୱୀ ମଳିନ ବସନା ଜାନୁରେ ଥୋଇ ବୀଣା
ମୋହୋ ନାମେ ରଚିତ କବିତା ଗାଇବା ଇଚ୍ଛୁ ହେଉଁ ।
ଅଶ୍ରୁ ଧାରା ମୁଛନ୍ତି ନୟନରେ ତନ୍ତ୍ରୀ ବା ଉନ୍ମନାଙ୍କ;
କଷ୍ଟେ ପୋଛୁଁ ଭୁଲି ଭୁଲିଥିବ ସ୍ୱେ କୃତ ମୂର୍ଚ୍ଛନାକୁ । ୨୫ ।

ଏବେ କେତେ ବିରହ ଦିବସୁଁ ବାକି ସେ ମାସମାନ;
ଭୂମେ ଦେବା ଗଣୁଥିବ ଅବା ଦେହଳୀ ଦତ୍ତ ପୁଷ୍ପେ ।
ଚିତ୍ତେ ଆସ୍ୱାଦନ କରୁଥିବ ପ୍ରେମ ଚୁମ୍ବାଦି ମୋର;
ବାହ୍ୟଲେ ଏ ସବୁ ଅଟଇବେ ଦୂରକାନ୍ତା ବିନୋଦ । ୨୬ ।

ଯେତେ ବାଧେ ବିରହ ନିଶିରେ ନିର୍ବିନୋଦାତି ଦୁଃଖ-
ଜାଲାରେ ତାପର ଦିବସରେ ଗର୍ଭୁଁ ନ ବିନୋଦୁଁ ।
ମୋ ସନ୍ଦେଶେ ଅବନ ଶୟନା ସେବଶଯ୍ୟା-ସୁଖାର୍ଥେ;
ଗୃହୀ ଅର୍ଦ୍ଧେ ବସି ଘର ଝରକା ପାଖରେ ଦେଖ ସାଧ୍ୱୀ । ୨୭ ।

Digitized by srujanika@gmail.com

ଚନ୍ଦ୍ରକ୍ଷୋଭେ ଝଡ଼ୁପିବନ୍ଧ ହେ ପଲ୍ଲବେ ଗ୍ଳାନି ଶଯ୍ୟା;
ଏକାଙ୍ଗେ ପଡ଼ିଥିବ ଯଥା ପୂର୍ବ ଚନ୍ଦ୍ରର ରେଖା ।
ମୋ ସଙ୍ଗେ ଯା କ୍ଷଣ ପରି ଥିଲା ନେଇ ଇଚ୍ଛା ଭରେ ହେ;
ଏବେ ସାଙ୍ଗେ ବିରହ ଅସହ୍ୟ ସ୍ମୃତି ଉଷ୍ଣାଶ୍ରୁ ପାତେ । ୨୮

ତାକୁ ସ୍ନେହେ ଦିନର ସକଳ ଭେଜିବେ ନା ଯତନେ ହେଁ
ଏହିପରେ ଯୁବତୀର ଦଶା ଏହା ଜାଣନ୍ତି ନାହିଁ ।
ଏବେ ତୁମ୍ଭେ ସବୁ ପରଜନେ ଶୋଇଲେ ଚାଲିଗଲା;
ବାତାୟନ ପାଶେ ମିଳି ରଜନୀରେ ଥାଇ ସେ ପାଣ୍ଡୁ ଗାଲେ ।

ବାସେ, ତାହାର ଗଳପଡ଼ିଥିବା ଚନ୍ଦ୍ର ପୀୟୂଷ କାନ୍ତି,
ପାଶେ ପର୍ବ ପ୍ରିୟମଣି ଯିବାମାତ୍ର ଭୟ ଚକ୍ଷୁଅଛେ ।
ତାହା ଖେଦେ ଗଇଲା ସଲିଳା କ୍ଳାନ୍ତପକ୍ଷ୍ମେ ମୁଦନ୍ତେ
ଘୋରେ ମେଘେ ଅନ୍ଧ ଦିବସା ଭୂମି ପଦ୍ମ ଯେସନେ । ୩୦

ଉଷ୍ଣଶ୍ୱାସେ ଚଳଇ ଅଳକା ଗଣ୍ଡପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଲମ୍ବି;
ରୁକ୍ଷ ସ୍ନାନୁଁ ପୁଣି ନଥିବ ତା କୋମଳ ସ୍ପର୍ଶ କାନ୍ତ ।
ସ୍ୱପ୍ନେ ହେଲେ ଲଭିବ ଲପରି ପ୍ରେମ ସମ୍ଭୋଗ ମୋ "ଏ ନ୍ଦ୍ରି
ଯୋଗୁଁ" ଖୋଜେ ନୟନ ସଲିଳେ ଭଙ୍ଗ ନିଦ୍ରାକୁ ବାଳା । ୩୧

ସେ ବିଚ୍ଛେଦ ପ୍ରଥମ ଦିବସେ ଛାଡ଼ିଯେ ମାଳ ଯୋଡ଼ା
ବନ୍ଧା, ଶାପୁଁ ତର ପୁଣି ଗଲେ ଷେଡ଼ିବ ଯାଙ୍କୁ ଖୋଲେ
ଏକାବେଣୀ କଠିନ ବିଷମା ଛୁଇଁଲେ ମୃଣ୍ଣଦ୍ରବ୍ଣେ
ଗଣ୍ଡା ଲମ୍ବି ଖରନଖବରେ ସନ୍ତତେ ତା-ପସାରେ । ୩୨

ଦେହେ ବାଳା ବହି ନଥିବ ହେ ଭୂଷଣ ଖୀଣହେତୁ
ସେଯେ ଶେଯେ ପଡ଼ି ଉଠୁଥିବ କ୍ଲେଶରେ ବାରବାର ।
ଦେଖନ୍ତେ ସେ ମୃଦୁ ତନୁଦଶା ତୁମ୍ଭ ନବ୍ୟାମ୍ବୁ ଅଶ୍ରୁ
ନେତ୍ରୁଁ କର୍ଣ୍ଣେ ସ୍ରବିବ ସକଳ ପ୍ରାୟ ଲୋକେ ଦୟାଳୁ । ୩୩

ଜାଣେ ମୋରେ ତବ ସଖୀମନ ସ୍ନେହରେ ମଣ୍ଡିଥିଲ
ଏଥୁଁ ତାକୁ ପ୍ରଥମ ବିରହେ ଭର୍ତ୍ତ୍ରିଁ ଶଙ୍କାକରେ ।
ଭ୍ରାତଃ କେବେ ଜଳଧର ମତେ ଅମ୍ଭ ସୌଭାଗ୍ୟମଃ
କହୁଁଥୋଇ ମୁଁ ସବୁ କହି ଦେଖିବେ ଶୀଘ୍ରହିଁ । ୩୪

Digitized by srujanika@gmail.com

ପ୍ରାନ୍ତେ କୃଷ୍ଣେ ଅଳକ ଘୁଣିଯେ ଅଞ୍ଜନା ଘବଭୂଷ,
ମଦଶାଙ୍କବେ ଜନ୍ମଥିଇ ଯହିଁ ଭ୍ରୂବିଳାସ ପ୍ରକାଶ ।
ତୁମ୍ଭେ ଯାଉଁ ସ୍ଫୁରିବ ଉପର ସେ ମୃଗାକ୍ଷୀର ନେତ୍ର
ମୀନ କ୍ଷୋଭୁଁ ଚଳ ଜଳଜର ଶ୍ରୀତୁଳା ହେଇ ଭବେ । ୩୫

ନାହିଁ ମୋହୋ କରଜର-ରୁଜା ଭେଜସ୍ ଏଣୁ ଦେବେ
ମୁକ୍ତା ମାଳା ଚିର ପରିଚିତା ଯେ କଟୀଦେଶ ଭୂଷା ।
ସମ୍ଭୋଗାନ୍ତେ ମୁ ମରଦ ଇଚ୍ଛା ଗୌରଯେ ପଦ୍ମରମ୍ଭା-
ସ୍ତମ୍ଭପାଏ; ସ୍ଫୁରିବ ସୁମନା ସେହି ବାମୋରୁମଧ୍ୟ । ୩୬

ସେକାଳେ ହେ ଜଳଦ ଯଦିବା ଥାଇ ନିଦ୍ରା ସୁଖେ ସେ
ତେବେ ତାହେ ଅନୁସରିବଯେ ଯାମମାତ୍ରେ ନଗର୍ଜି ।
କଷ୍ଟେ ସ୍ୱପ୍ନେ ଲଭିବର ମତେ ମୋଗଲୁଁ ବାହୁଗ୍ରନ୍ଥି
ଯାତେ ଅଳଙ୍କୃତ କରୁଥିବା ଭଙ୍ଗତା ନୋହୁସଦ୍ୟ । ୩୭

ତାକୁ ସ୍ନେହେ ନିଜ ଜଳକଣା ଶୀତବାତେ ପ୍ରବୋଧି,
ଉଜ୍ଜୀବନ୍ତେ ପୁଣି ଅଭିନବା ମାଳତୀ ଜାଲ ସଙ୍ଗେ ।
କେ, ଏ, ଶଙ୍କା ଅଚଳନୟନା, ମାନିନୀରେ ସୁଧୀର,
କହୁଥିବେଞ୍ଚି ସ୍ତନିତ ବଚନେ ସ୍ୱପ୍ନେ ସେମାନଙ୍କେ । ୩୮

ଜାଣ ସ୍ୱାମୀ ପ୍ରିୟ ମିତ୍ର ମତେ ମେଘ ବୋଲି ପ୍ରମାଣ,
ତୋହୋପାଶେ ବହି ଅବଧତେ ତାଙ୍କ ବାର୍ତ୍ତାକୁ ତାହେ
—, ଯେବା ଜନ୍ତୁର ତନଭା ଦେଇ ମୋକ୍ଷାର୍ଥୀ ଶ୍ଳୋକେ —
ହୂଇ ଘାମୁଁ ଛଳଇ ଘରକୁ ସ୍ନିଗ୍ଧ ଗମ୍ଭୀର ଘୋଷେ । ୩୯

ଏତେବୋଲୁଁ ଉପର ମୁଖରେ ଜାନକୀ ବାତପୁତ୍ରେ—
ପ୍ରାଏ ଦେଖୁଁ ତୁମ୍ଭକୁ ରମଣୀ ଉତ୍ସୁକେ ପୂର୍ବ ପଶ୍ଚାତ୍ତୁ ।
ଚଉସ୍ତ୍ରିରେ, ଶୁଣିବ ସକଳ ପ୍ରେମିକା କାମିନୀଙ୍କ,
ମିତ୍ରେ ଦେବା ପତି ସୁଦଶା ସଙ୍ଗମୁଁ ଅଳ୍ପ ଉଣା । ୪୦ ।

ହେ ଆୟୁଷ୍ମନ୍ତ ପର ଉପକୃତ ସ୍ୱାର୍ଥକାରୀ କୃତାର୍ଥୁ,
ତାରେ ମୋହୋ ଉକ୍ତିଯ ବଚନୁଁ ଏପ୍ରକାରେ କହିବୁ ।
ତୋହୋ ସ୍ୱାମୀ ଜମରି ବରଟେ ଥାଇଯେ ଚନ୍ଦ୍ରକୂଟେ
ତାରେ ପ୍ରକ୍ଷେ କୁଶଳ [illegible] ଏ ଅପଦି—ଯ[illegible] । ୪୧

Digitized by srujanika@gmail.com

ଥାନ୍ତେ ଦୂରେ ବଇର ବିଧିରେ ବାନ୍ଧି ରୁଦ୍ଧମାର୍ଗ,
ସାଶ୍ରୁ କ୍ଷୀଣ ପ୍ରତପତ ସଦା ବେଦନା ଶ୍ୱାସ ଦୈର୍ଘ୍ୟେ ।
ଶୀର୍ଣ୍ଣାଙ୍ଗେ, ତା, ପ୍ରତପତ କୃଶୋ ତ୍କଣ୍ଠିତା ସାଶ୍ରୁଷ୍ମସୋଷ୍ମି,
ଅଙ୍ଗ, ପ୍ରେମେ ତବ, ସଙ୍କଳ୍ପନରେ, ଅଛୁ ସେ ଯୋ ମିଶାଇ । ୪୨ ।

ଉଚ୍ଚେ ଯୋଗ୍ୟ କଥାଏ କହଉଣେ ଯେ ମୁଖ ସ୍ପର୍ଶ ଲୋଭେ,
ତାହା ନେଡ଼େ କହି ସଖୀଗଣେ ଶ୍ରେଣୀ ଅଗ୍ରେଚ ବର୍ଣ୍ଣେ ।
ତୋ, ସେ ସ୍ୱାମୀ ଶ୍ରବଣ ନୟନୁଁ ଦୂରଦେଶେ ରହନ୍ତେ,
ଏ, ଉତ୍କଣ୍ଠା ବିରଚିତ କଥା ମୋମୁଖେ ପ୍ରେରୁଅଛେ । ୪୩ ।

ଶ୍ୟାମା ଅଙ୍ଗ, ଚକିତ ହରିଣୀ ପ୍ରେକ୍ଷଣେ ଅକ୍ଷିଦୃଷ୍ଟି
ଶଶୀଏ, ତୋହୋ ବଈତି ବରହେ କେଶ, ଚନ୍ଦ୍ରେ ମୁଖାସ୍ୟ ।
ଦେଖେଁ ନଦୀର ପ୍ରତନୁ ତରଙ୍ଗ ଭାବରେ ଭ୍ରୂ ବିଳାସ,
ହାହା ଏକତ୍ରି ନ କହଣି ତୋ ଚଣ୍ଡି ସାଦୃଶ୍ୟ କାହିଁ । ୪୪

ଯାଚ୍ଛ ସ୍ୱଳ୍ପ ସ୍ଥଳପଦ୍ମ ସଦା ବାସିତା ତୋର ତନ୍ତୁ,
ଦୂରେ ଥାନ୍ତେ ମନମଥ ଜ୍ୱରେ କ୍ଷୀଣ ହେଲେ ମୁଖିନ୍ନ ।
ଘର୍ମ୍ମାନ୍ତେ ମୋ ଦୀପଶ୍ଚ ସହିବେ ବାସରେ, ଯେଣ୍ଣ ହେବେ,
ସୂର୍ଯ୍ୟ ତେଜାସ୍ତ । ଘନ ଦୂରଳ ସେ ଏକ ଏକେ ହିଁଣେ ଗୋ । ୪୫

ଯେବେ ଲେଖି ପ୍ରଣୟ କୁପିତା ରୂପରେ ଧାତୁ ରଙ୍ଗେ
ପାଷାଣେ "ତୋ ଚରଣ ପଡ଼ବା ରୂପ ମୋ," ଲେଖିଇଛେ
ତେବେ ଅଶ୍ରୁ ପ୍ରବଳ ଗଳଯେ ନେତ୍ରମୋ [illegible]
ସେଥେ ତୋମୋ ମିଳନ କ୍ଷମନ୍ତେ ମର୍ଷ ସେକ୍ରୁର ଧାତା । ୪୬

କଣ୍ଠେ ସ୍ୱପ୍ନେ ଲଭ ଯହିଁ ଭରେ ଗାଢ଼ ଆଲିଙ୍ଗନାର୍ଥେ
କ୍ଷୋଭେ ଦୃଷ୍ଟାଭି କର ପରେ ଦେଖି ଯେ ବନ୍ୟ ଦେବେ
ମୁକ୍ତା ଯାଏ ଜନ୍ତୁ ସକଳ ସ୍ଥୂଳ ବିନ୍ଦୁ ସ୍ରବାଇ
ପତ୍ରେ ପତ୍ରେ ଶିଖର କପଟେ ବସ୍ତ୍ରରେ ଯେ ପଲ୍ଲାନ୍ତ । ୪୭

ଭିନ୍ନ ବାଳେପେ କଷଣଜ୍ୟ ପୁଟେ ଦେବଦାରୁ ଦ୍ରୁମଙ୍କ
ରେଚି ଯୀରେ ସ୍ରୁତ ଶିଖିରେ ଶୀତବାତ ପଥରେ
ଶାନ୍ତେ ପୂର୍ବେଁ କରି ଅଙ୍ଗ ପଗ୍ର ସ୍ପର୍ଶଲୋ ଅଙ୍ଗ ଏହା
ଏଥି ଅଲିଙ୍ଗନ ଗନ୍ଧବହ ପେଇଲେ [illegible]

Digitized by srujanika@gmail.com

ସଂକ୍ଷିପ୍ୟେତ କ୍ଷଣ ଇବ କଥଂ ଦୀର୍ଘଯାମା ତ୍ରିୟାମା
ପ୍ରାହୁଂ ସର୍ବାବସ୍ଥ ଦିନସଦା ହେଉ ଯେ ଅଳ୍ପତାପ
ଏହୂପ୍ରାପେ ଚଟୁଳ ନୟନେ ବାଞ୍ଛିବା ତତ୍ତ୍ୱ ମୋର
ନୋହେ ଇଷ୍ଟ ଯତ ଅସ୍ଖଦା ତୋ ବିୟୋଗ ବ୍ୟଥାରେ । ୪୯ ।

ଶାୟନ୍ତେ ତୋ ସହ ବହୁରବା ଅଙ୍ଗରେ ବୋଧ ଚିତ୍ତଂ
ଆପେ ପ୍ରାଣେ ଉଦ୍ଧତ ତୁହି ସେ ହେତୁ କଲ୍ୟାଣି "ଭୀରୁ
ନୋହେ।„ ଏକାନ୍ତିକ ସୁଖ ଅବା ଦୁଃଖ କାହାର ଥାଏ
ଉଚେ ନୀଚେ ଚଳଇଟି ଦଶା ଚକ୍ରଧାରା ପରାଏ । ୫୦ ।

· ବୋଲନ୍ତନ୍ତି- ପ୍ରିୟ, ପୁଣି ତୁମୋ କଣ୍ଠରେ ଲଗି ପୂର୍ବେ
ବାଳେ ନିଦ୍ରା ଲଭନ୍ତର କାହିଁ କାନ୍ଦୁ ଉଚେ ସଚେତେ ।
କେତେ ବ୍ୟକ୍ତ୍ୱଂ କହୁ ଶଠବନ୍ଧେ ଦେଖିଲ ସ୍ୱପ୍ନ ଏବେ
ତୁମ୍ଭେ ଅନ୍ୟା ଯୁବତି ସହିତେ କ୍ରୀଡିବା ମନ୍ଦ ହାସେ । ୫୧ ।

ଶାର୍ଙ୍ଗୀ ଶଯ୍ୟା ଫଣିରୁ ଉଠିଲେ ଶାପାନ୍ତ ଶେଷ ହେବ;
ନେ, ତୁ, କ୍ଲେଶେ ମୁଦିତ ନୟନେ ଶେଷ ଏ ଚାରି ମାସ ।
ପଛେ ଅମ୍ଭେ ଦୁଇଜଣ ମନେ ଭାବନ୍ତି ଯା ବିୟୋଗେ;
ସେ, ସେ, ଭୋଗାନୁଭବ କରିବା ଶାରଦ ଚନ୍ଦ୍ର ରାତ୍ରେ । ୫୨ ।

ଏତନ୍ତଂ ଯେ ମୁ କୁଶଳଥିବା ଜାଣିବେ ଅମ୍ବୁଜାକ୍ଷି;
ମୋତେ ବାଳେ ନୁହ ଜନଇବୁଂ ପ୍ରାପ୍ତି ତାଶାର୍ଥେ ବୁଦ୍ଧି ।
ଲୋକେ, ସ୍ନେହେ ଅପର ବିରହେ ନଷ୍ଟ ବୋଲନ୍ତି ସ୍ନେହ;
ସ୍ନେହଭସ୍ତ୍ୱେ ବଢଇଥାନ୍ତି ବାଞ୍ଛିତେ ପ୍ରେମପୁଞ୍ଜି । ୫୩ ।

ଏହ୍ନ ପ୍ରାୟ ପ୍ରଥମ ବିରହେ ଉଗ୍ରଶୋକା ସଖୀକୁ;
ଅଶ୍ୱାସନ୍ତେ ହିଁ ନୟନ ବୃଷୋତ୍ଖାତ କୂଟାଦ୍ରି ଶୃଙ୍ଗୁ ।
ଫେର ଶିପ୍ରେ କୁଶଳ କହିବା ଚିହ୍ନ ସଙ୍ଗେ ଜଣାଇ;
ପ୍ରାତଃ କୁନ୍ଦପ୍ରସବଶିଥିଳ ପ୍ରାଣ ବଞ୍ଚାଅ ମୋର । ୫୪ ।

ସାଧୋ ତୁମ୍ଭେ କରିବ କିମହୋ ବନ୍ଧୁଙ୍କେ ବନ୍ଧୁକାର୍ଯ୍ୟ;
ଅପ୍ରତ୍ୟୁକ୍ତେ ତବ ଜଳଦହେ ଧୀରତା ତର୍କ କାହିଁ ।
ମାଗୁଂ ତୁମ୍ଭେ ଦିଅ ଅଜବଦେ ଚାତକେ ମଧ୍ୟ ବାରି
ପ୍ରତ୍ୟୁକ୍ତ ସ୍ୱାତିମନ୍ତ କରଣ ପ୍ରାର୍ଥିରେ ସଜ୍ଜନଙ୍କ । ୫୫ ।

Digitized by srujanika@gmail.com

ସୌହାର୍ଦ୍ଦ୍ୟଂ ବା, ବିରହ କଷଣୁଁ ମୋପରେ ଶ୍ରୀକୃପାରୁ;
ସମ୍ପାଦୁଁ ଏ ପ୍ରିୟ, ଅନୁଚିତ ପ୍ରାର୍ଥନା ଚାର ମୋର ।
ବର୍ଷାଶୋଭା ଲଭି ଜଳଦହେ ଇଷ୍ଟଦେଶେ, ଭ୍ରମନ୍ତୁ;
ନହୁଅନ୍ତୁ କାନ୍ତା ବିରହ ତୁମ ଏ ରୂପେ ନୋହୁ କ୍ଷଣେହେଁ । ୫୭

ସମାପ୍ତ ।

ବିଜ୍ଞାପନ ।

ନିମ୍ନ ଲିଖିତ ପୁସ୍ତକ ସକଳ ଅମ୍ଭ ନିକଟରେ ବିକ୍ରୟାର୍ଥ ପ୍ରସ୍ତୁତ ଅଛି । ଗ୍ରାହକ ମାନେ ପତ୍ର ଲେଖିଲେ ପୁସ୍ତକ ଭିଃ ପିଃ ରେ ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇ ପାରିବେ । ଏକତ୍ର ପାଞ୍ଚ ଠାରୁ ପୁସ୍ତକ ନେଲେ ଯଥେଷ୍ଟ କମିଶନ ଦିଆଯାଏ ।

ମେଘଦୂତ (ପଦ୍ୟାନୁବାଦ)	ଟ ୦/୯	ଦୟାଳୁ ମହାପ୍ରଭୁ	ଟ ୦/୯
ତପୋବନ (ପଦ୍ୟ)	ଟ ୦/	ଚନ୍ଦ୍ରମୁଖୀ ସ୍ତବ	ଟ ୦/
ଯୌବନ ଦର୍ପଣ	ଟ ୦।	ବସନ୍ତ ମାଳତୀ	ଟ ୦/୯
[illegible]ଦେଶ ସୁପ୍ରଭାତ	ଟ ୦।	ଶୋକ ସଙ୍ଗୀତ	ଟ ୦/୯

ଶ୍ରୀରଘୁନାଥ ମିଶ୍ରଶର୍ମା
ଚାନ୍ଦବେର ପୋଃ, (ଉତ୍କଳ)

Digitized by srujanika@gmail.com